

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО
Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
49-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО
Г-Н СТОЮ СТОЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
49-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЖЕЛЯЗКОВ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН СТОЕВ,**

Обръщам се към Вас в качеството ми на омбудсман на Република България с предложение за законодателни промени за инкриминиране на деяния, унижаващи човешкото достойнство чрез причиняване на физическа болка или страдание.

Целта на предлаганите промени е въвеждане в нашето законодателство на нов състав на престъпление, който включва деяния, отговарящи на определенията за изтезание, мъчение, унижително третиране.

Конкретният повод за предложението ми е бруталният случай от Стара Загора, при който 18-годишно момиче беше садистично нарязано с макетен нож от мъж и вследствие на нанесените 24 рани получава 400 шева. Причината деецът да не понесе адекватно и справедливо наказание за стореното е именно празнината в българското наказателно право, отнасяща се до случаи на умишлено причиняване на тежко насилие, което не убива, но смазва човешкото достойнство.

От години настоявам за отпадане на системния характер в Наказателния кодекс, при който един насилник може да бъде наказан по-тежко само след подаването на три последователни сигнала от страна на жертвата. Законът за домашното насилие беше приет, но с доста сериозни компромиси. Партньорските връзки останаха извън обхвата на закона и случаи като тези в една интимна връзка продължават да не могат да бъдат наказани в хипотезата на домашното насилие.

Отново бих искала да подчертая необходимостта от дефиниране на насилието – физическо, психическо, икономическо, за задължителна терапия с насилниците, задължително обучение за полицаите, които да реагират с разбиране към проблема на жертвата.

С оглед направеното предложение за законодателна промяна ще посоча, че съгласно Конвенцията против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание, терминът "изтезание" означава всяко действие, с което умишлено се причинява силно физическо или психическо страдание или болка

на дадено лице, за да се получат от него или от трето лице сведения или признания, за да бъде то наказано за действие, което то или трето лице е извършило или в извършването на което е заподозряно, или за да бъде то или трето лице сплашвано или принуждавано, или по каквато и да е причина, основаваща се на каквато и да е дискриминация, когато такава болка или страдание се причинява от длъжностно лице или друго официално действащо лице или по негово подстрекателство или с негово явно или мълчаливо съгласие.

Конвенцията предвижда още, че в своята правна система всяка държава - страна по конвенцията, осигурява правото на жертвата на изтезания да бъде обезщетена и да има предвидено от законодателството право на справедливо и адекватно обезщетение, включително средства за възможно най-пълна рехабилитация.

Съответно всяка държава – страна по конвенцията, предприема ефективни законодателни, административни, съдебни и други мерки за предотвратяване на изтезания на всяка територия под нейна юрисдикция.

Още в решенията по делата „Мюмюн срещу България“ (жалба № 67258/2013) и „Гуцанови срещу България“ (жалба № 34529/2010) на Европейския съд по правата на човека е констатирано, че в българското наказателно право не съществува отделно дефинирано престъпление изтезание, а препоръки и критики в тази насока вече са отправяни спрямо страната ни.

Според предложената редакция в основата на престъплението е съзнателното унижаване на човешкото достойнство чрез причиняване на физическо или психическо страдание или болка, което следва да се възприеме като тежка и умишлена форма на жестоко, нечовешко или унижително третиране. Освен основния състав са предвидени и квалифицирани състави, сред които деянието да е извършено от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата или на функцията му или с неговото явно или мълчаливо съгласие; по отношение на бременна жена, на малолетно или непълнолетно лице или на повече от едно лице; по начин, особено мъчителен за пострадалия; условията на домашно насилие.

Следва да припомним, че забраната на изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне е абсолютна в международното право, а борбата срещу изтезанията и други форми на малтретиране е залегнала в правната и политическата рамка на ЕС.

Прилагам проект на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс, заедно с мотиви и оценка на въздействието.

С уважение,

**ПРОФ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**